

EA 33474

102

1457

Eesti
fõjamehe laulid.

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

EA 33474

Tallinnas „Teaduse“ kirjastus.

8-192

Дозв. Военною Цензурою. — г. Ревель, 14 февраля 1915

W. Schiffer, Tallinnas.

Cesti Europa sõja laul.

Sõtta minejatele Cesti wendadele pühendanud „Lennula“

(Wiisil: Müüd üles Wene alamad . . .)

I

Müüd Cesti mehed ülesse,
Sest luuramas on waenlane:
Ja püüab puhtaks riisuda
Me isamaad ja kodu ka.

Sest ruttu, ruttu ülesse
Ja tõtkem waenu-wäljale
Ja näidakem, et Cesti mees,
On julge, wahwa wõitluses!

„Tulge!“ hüüab isamaa
Ja kallid Cesti-kodu ka,
Sest lähme sõtta rõõmuga:
Hurraa! hurraa! hurraa!

II

Rõik Weneriigi alamad]
Kui kottad kofku lendawad,
Ei usk, ei rahmus takista —
Meil ühine on isamaa.

Waat' mehi tuleb süit ja sealt,
Küll kindlalt maalt, küll saarte pealt,
Meil kõigil siht on ühine:
Et wõidetud saaks waenlane.

„Tulge“ hüüab isamaa
 Ja kallis Eesti-kodu ka,
 Sest lähme sõtta rõõmuga:
 Hurraa! hurraa! hurraa!

III

Meid Riigiisa õnnistab
 Ja marssimiseks lorda seab:
 Meil kõigil filmad wälk'wad wees,
 Sest püha tund ju seisab ees.

Me püha wannet wannume
 Ja oma kohust tunneme,
 Meil kõigil Püha Wenemaa,
 Kõik Wene rahwad — wennad ka!

„Tulge!“ hüüab isamaa
 Ja kallis Eesti-kodu ka,
 Sest lähme sõtta rõõmuga:
 Hurra! hurraa! hurraa!

IV

Türk, Austria ja Saksamaa
 Meid tahtwad puruks tallata,
 Kuid seda unustawad nad,
 Et meil on mehed wahwamad.

Ei karda meie sakslasi,
 Meid olgu mitu miljoni . . .
 Meist wabastame sõjatee: —
 Berliini, Wieni marsšime!

Willem! küll ja kolki saad
 Ja wõiduhimu kaotad,
 Pead taganema rutuga! . .
 Hurraa! hurraa! hurraa!

V

Meil sõpru sõjas rohkestest :
Siin Inglise, seal Prantslane,
Seal Montenegro, Serbia
Ja üliwahwa Belgia.

Ka Jaapan aitab ida poolt
Ja kannab selle eest seal hoolt,
Et Saksa „Mihkel“ Aσίας
Üks null ja nihts on olemas.

Willem! küll sa kolki saad
Ja wõiduhimu kaotad,
Pead taganema rutuga! . .
Hurraa! hurraa! hurraa!

VI

Jää jumalaga, lodumaa.
Mull aeg on sõtta rutata,
Wõib olla, et sind weelgi näen,
Kui sõjas elama ma jään;
Kuid tea, et hirmsa tule sees
Sa seisad ikka südames,
Su pärast olen waluris ma
Seal iga tunnis surema.

„Tule!“ hüüab isamaa
Ja kallid Eesti-kodu ka,
Sest lähen sõtta rõõmuga:
Hurraa! hurraa! hurraa!

VII

Õed, wennad, armjad wanemad
Mind nuttes saatma tulewad,
Ka saatmas tuttawate kall
Ja sõpru — neid on terve post.

Neil kõigil silmad nuttu-wees,
 Kui seisn sirgelt nende ees
 Ja hüüan rõõmsa healega:
 „Ma lähen waenlast kollima!“

„Tule! hüüab isamaa
 Ja kallis Eesti-kodu ka,
 Sest lähme sõtta rõõmuga:
 Hurraa! hurraa! hurraa!

VIII

Mind kallid neiu kallistab,
 Ka tema lahkuma m'ust peab;
 Ta töötab jääda alati
 Mul truuks mõrsjaks surmani.

Mu oma süda tunneb ka
 Et raske — pruudist lahkuda,
 Kuid isamaa sest ülem on,
 Mul kõige ülem tema õnn.

„Tule!“ hüüab isamaa
 Ja kallid Eesti-kodu ka,
 Sest lähen sõtta rõõmuga:
 Hurraa! hurraa! hurraa!

IX

A' nuta, armas emake,
 Et poeg siit rändab kaugele:
 Ta ruttab kaitsma isamaad,
 Et jääksid terweks kodu-raad.

Ka, isa, ära kurwasta.
 Et poeg peab sõtta minema,
 Tead isegi, kui noores eas
 Sa seisid mõitlejate reas!

"Tule!" hüüab isamaa
 Ja kallis Eesti-kodu ka,
 Sest lähen sõtta rõõmuga:
 Hurraa! hurraa! hurraa!

X

Mäe, sõber Jaan on naisemees,
 Ja naisel, lastel filmad wees,
 Et taat peab kodust lahkuma,
 Kuid Jaani see ei hirmuta:

Ta paitab naist ja laste päid
 Ja lausub sõnu trööstivaid:
 "Teid Riigiisa aitab
 Mii kava, kui taat koju saab."

"Kuule", hüüab isamaa:
 "Su väike kodu kaitsmata!"
 Sest lähen sõtta rõõmuga:
 Hurraa! hurraa! hurraa!

XI

Rong liigub . . . Sumalaga võit,
 Meil seega algab sõja-aik,
 Mis vältab vahvas Vene väes
 Mii kava, kui võit käes!

Kes langeb, sureb auga,
 Kes elab, elab võitjana;
 Meid tulew sugu meeles peab
 Ja ausambad üles seab.

"Kuulge!" kutsub isama:
 "Teil kodumaa on kaitsmata!"
 Sest lähme sõtta rõõmuga:
 Hurraa! hurraa! hurraa!

XII

Ju kuulub kaugele müri
 Ja suuritülka paukuvat,
 Me jenna poole ruttame,
 Seal alles algab päris töö!

Iht on nii kange südames,
 Et jenna lähets lennates
 Ja hakkats tohe wihtuma,
 Ei keegi raatsiks puhata.

Kuulge! kindral kamanab:
 Meid tormi jooksupis valmis seab,
 Siis peaseb maru möllama:
 Hurraa! hurraa! hurraa!

Sa seisma jääd!

Sind, sind, mu kallis kodumaa,
 Waenlane tahab saagiks tabada,
 Quid siin küll murdub tema tüür:
 Tal ees on elaw Gesti müür!

Ei ta su'ft enne üle saa,
 Mu kullakallis kodumaa,
 Kui wiimne, wiimne Gesti mees
 Ju surnult lamab were sees!

Ta tulgu mõõga, tulega,
 Sa seisma jääd, mu kodumaa;
 Sa seisma jääd, mu kodupind:
 Sind kaitseb raudne Gesti-rind!

Sõda.

Sa paned jooksma werojad
 Ja kujud neiult kallima,
 Sa isalt-emalt wõtad pojad
 Ja õelt-wennalt wennad ka.

Ei sina hooli pisaratest,
 Ei sina waata waludest,
 Ei hooli õhkeist õhtramatest,
 Ei küsi süütast südamest.

Mis iial head ja ilusatti,
 Rõik on ju meelest tühi põrm :
 Rõik armutumalt murrab katti
 Su werine ja wägew sõrm !

Sa lõmastad, ja tapad, laastad,
 Ja põletad ning purustad ;
 Ei seda kahju taju aastad,
 Mis sina teed ja tekitad.

Sa oled nagu metsaline
 Täis werojannu, armuta :
 Ei aita ükski palumine,
 Rõik peab ju ees langema.

Sa oled nagu tuletungal,
 Mis ahnelt ahmitseb ja sööb
 Ja uuristabes tungib ungal
 Ring wiimaks leegid kofku lööb.

Sa oled nagu kihwtimadu —
 Täis kihwti kõige kangemat,
 Tood kaasa häwitust ja kadu
 Ja hukkad kõik, mis aga saad.

Sa oled kuri, südameeta,
 Sest halastust ei tunne ja,
 Waid ajad hauda õigluseta
 Rõik süüdlased ja süütad ka.

Üks lootus siiski meie rinda
 Veel täidab hehkja tähena:
 Ei igaweste murupinda
 Siin wäeta ja werega.

Küll tuleb aeg, mis pisaratest
 Ford uue elu wälja toob
 Ja ohkamistest walufatest
 Meil uue tulewiku loob!

H. Põld.

Meie aeg.

Meie aja luule lend
 Seisab selles: anna tuld!
 Tööle kuulipildujad!
 Surmamise masinad . . .

Teritatud püssitiff,
 Soomustatud laewastif —
 Nende peale loodame,
 Nendelt abi ootame . . .

Mida enam katawad
 Surnukehad musta maad —
 Seda enam loodame:
 Jõuame eesmärgile!

Sooja were auru sees
 Näeme päikest tõuswat ees;
 Üle were wäljade
 Tulewiku tõttame . . .

Käis üle maa . . .

Käis üle maa üks vägew hiiud:
 Rõik tulge lipu alla nüüd,
 Eest salatige waenlane
 On kippunud me kallale!

Ja nagu mehilasteparw
 Ju woolas kofku meestearw:
 Üks linnaraast ja teine maalt,
 Üks kaugelt, teine ligidalt.

Ja kõigil filmis ustawus
 Ja agarus ja armastus,
 Ja kõigil himu wõibelda —
 Siind kaitsta, kallis kodumaa!

Ja Wene wenna kõrwal ja
 Näed Eesti wenda waprana,
 Näed: truudust oma werega
 On walmis tõendama ta.

Ja tulgugi Teutoni-salk,
 Neid wotamas on õige palk:
 Neid wotab häwitus ja surm,
 Et wabaks saaks, me Eesti nurm!

R. Põld.

Ema, säält lähewad . . .

— Ema, sääl lähewad pileti soldatid!
 Ahelja, kümme . . . ja ikka on weel —
 Ema, wõib olla, neid koguni tuhanded,
 Isegi miljonid minemas sääl.
 — Minemas tuhanded, minemas miljonid,
 Roju jäänd tuhanded purustud südamed, —
 Ara ja parem neid loegi, mu poeg! . . .

Ainult see lootus, et tulewad võitjana
 Afsitud kümnetest — trööstib veel mett,
 Et me nüüd silmaveega ja werega
 Jäädama rahule rajame teed.

Ubele Dengo.

Kehwas lambris . . .

Kehwas lambris tiigu kohal
 Kummardab üks emake,
 Tiigu kõrwal tiigulaulu
 Laulab oma lapsel.

Wäljast kostab meretohin,
 Mühijewa metsa müll,
 Meretohin, tuuletuhin,
 Wida kole kuulda küll.

Uga emakese heli
 Heliseb weel üle sest,
 Lapsejuukseid silitades
 Laulab tema südamest:

"Sinu armas isakene
 Wiibib kaugel, kaugel maal,
 Uga südames, sa seisad
 Temal igal, igal aal.

Kui ford päike oma kiired
 Saadab teda paitama,
 Siis, mu laps, neilt kiirtelt saadab
 Sulle terwitusi ta!

Ja kui püssi käes hoides
 Magama ford heidab ta,
 Terwiseid ta jälle saadab
 Sulle iga tähega.

Kaswa, kofu, pojukene,
 Sirgu, suureks, meheks saa,
 Wõitlema lord pead ka sina,
 Kui sind kutsub kodumaa!

Kuigi kehv ja karm me etu,
 Püha on me kodumaa,
 Püha, armas, kaunis, kallis —
 Temale sa toeks saa!"

Lapselilmad warsti kinni
 Unehõlmas waowad,
 Aga ema filmist weerwad
 Waiksed walupisarad . . .

R. Põld.

Wiimne pilt.

Ma nägin, kui tema lahkus:
 Püüs õlal, laps läe peal,
 Ja kõrwal tal nutja naine —
 Kii sammus ta walfali seal . . .

Ei pisaraid olnud tal filmis:
 Ta nahtatas lapsega,
 Ja naifegi wastu ta waikset
 End näitas ta mehena.

„Jää Sumalaga, küll tulen
 Ma terwena tagasi!"
 Ta ütles weel, niikutas pead —
 Siis rong läks kärmesti . . .

Kuid waguni warjus — seal äigas-
 Kord üle filmade ta
 Ja waatas weel ainalt wälja
 Kii kurwa pilguga.

See pill — see tungis mu rinda
 Nii haledalt, haledalt:
 See oli troostita walu,
 Mis paistis ta kulmude alt . . .

R. P 515.

Sõjamehe saatus.

Ära mine, ära mine,
 Minu kullakallis mees;
 Elu mul ju waewaline
 Sinuta on ilma sees!

„Armas naine, kallis naine,
 Sinu palwed asjata:
 Mind ju futjub sõjalaine,
 Kutjub kohus, isamaa!“

Ära mine, ära mine,
 Minu armas, kallis mees;
 Elu ränk ja waewaline
 Seisab sinu lapsel ees!

„Ära palu, ära palu,
 Kurwaks läheb minu rind;
 Süda mulgi tunneb walu,
 Aga Jumal kaitseb sind!“

Mõttele aga, mõttele aga
 Emakele peale ka,
 Kuidas leinab ta sind taga,
 Kui sa lähed surema!

„Armas naine, kallis naine,
 Pisarad sa kuivata:
 Kui mind neelab sõjalaine,
 Sijamaa eest juren ma!“

Kui sa lähed, kui sa lähed —
 Jumalaga mine sa!
 Kus ka kõnnid, taewatähed
 Suhtigu sind armuga!

„Jumalaga, Jumalaga,
 Meeles seisad alati!
 Looda, usu, ole waga —
 Jällenagemiseni!“

Kallist weel lord kaisju wõttes —
 Oh kui kahju oli tast! —
 Kuttas noormees tõttes, tõttes
 Wälja õuewärawast.

Sammud sõjateele seadis,
 Kigas üle filmade,
 Sest ta nagu tundis, teadis,
 Et see pill tal wiimane . . .

*

Augustowi metsa ligi
 Kaitsekraavis lamas ta:
 Otsaesisel kuum higi,
 Kind ja riie — werega.

Masin pillub kuulirahet,
 Õhus suriseb shrapnell,
 Ainult mõni samm on wahet
 Tema ja ta waenlasel.

Püis see paugub, südamesse
 Teed seal otsib iga kuul;
 Wiha woolab sõnadesse,
 Wiida wälja ütleb huul.

Surm on ees ja surm on taga,
 Surm ka luurab õhu sees;
 Pomm see hirmsa praginaga
 Lõhkeb otse kraawi ees.

Aga töötamas on käsi,
Töötamas on mõistus, pea;
Kuigi seal ei kurda, väsi,
Keegi lõppu ka ei tea.

Üks see langeb siin ja teine
Saawa saab seal hääleta;
Meelest läinud söök ja eine,
Üks on meeles — isamaa!

Tema heaks ja tema kasuks
Mehed wapralt mõitlewad,
Kuigi ise ainsaks kasuks
Wilu hana saawad nad.

Aga kui ju tuleb eha,
Lahing juba lõpu saab,
Mehe läbilastud teha
Ennast kord ka sirutab.

Eht küll kraawis puhkab teha.
Unenäo nõiatüüb
Läbi öö ja läbi eha
Waimu kodupaika wiib.

Kurwastused finni katab,
Rõõmuroosid õitsma aab,
Mustad mured maha matab,
Wäsinut nii kosutab . . .

Seal — ta pead tõstab ära
Waatab ümber mõrriistes,
Ragu näeks ta üht näkki,
Kes seal seisab tema ees.

„Armas naine, kallid naine,
Tagasi ma tulin, näed —
Tule siia — sõjalaine — —
Aga — miks siis — ära läed?

Kus on ema, kus on Diisi?
Tule, miks sa wiivitad? —

Mits sa seisad kurba wiisi — —
— Oh, oh, kangel on ju nad! — —

Maaha kummuli ta langes,
Sinna liikumata jäi,
Palawikus rasles, langes,
Wiimist kord weel armsaid näi . . .

Waiksed tähesilmad ainult
Kurwalt, kurwalt wilguwad
Ja süit wõõralt maalt ja wainult
Teateid koju kannawad . . .

R. Põld.

Cesillane sõjas.

(Sõjamehelt saadetud.)

Ma armastan lahingu möllu
Ja suurtüki sülgawat suud,
Ma armastan kuulide mängu
Ja olen sellest waimustud.

Mispärast sa armastad seda?
Eh! imestest küsite nüüd —
Rättemaksu wiha mu rinda
On ärganud, elustab mind:

Ma kuuleks kui orjade oiget
Ja kaebtuse kurteidki weel,
Saijade needmist ja wannet
Teolläimise porisel teel.

On, nagu kuuleksin praegu
Orjakubjaste sundiwat häält,
Ja teotawat sõimu ja pekku
Mõisa keldrite, tallide poolt.

Siis taju, mu surmaw suurtaht,
 Ja tuline püssiraud!
 Ä' kõrweta käsi, pill piinlit
 Kui ma ei tarwita find.

See sugu peab taganema,
 Kes orjuse meile tõi
 Me isade ajal; ja aina
 Meil wermeid ja haawu löi.

Siis täna, siin kalmu künkal,
 Teen tõutuse uuest weel:
 Mu isade soojal soowil
 Meid häwitan tapluse teel!

Sõbrade hawal, 2. septembril 1914.

A. Simson.

* * *

Mu kallim, mälestusets sulle
 Siit saadan salmi, sumawa,
 Mis Wisla kaldal liiwa sisse
 Siin tikkisin nii hoolega!

Siin armsal, hirmsal waenuväljal
 Mu jüda mõtleb weel su peal,
 Jõe kaldal, kraawi põhjas istel
 Wiibin su juures, kodumaal!

Siin praegu sajab kuulirahhe,
 Me roodust tabas ta wiis meest —
 Iim selge, meeldiw, õrn ja jaha,
 Tuul niiske Wisla jõe weest.

Jõe lained laulwad surmalaulu
 Mii taja, nagu salaja;
 Tuul kaasa kannab leinawiihi,
 Kui nuttes, suure murega.

Mu mõtte korralikul käigul
 Ei tunne hirmu, erutust,
 On huvitust sel suurel mängul —
 Loob hinges mõnda vapustust.

5. septembril 1914.

A. SIMSON.

Mullakoopas.

(Sõjaväljalt jaadetud.)

Kaugel Saksa piiril
 Mullakoopa sees
 Magab surmaunes
 Väsinud sõjamees.

Ule välja mürin
 Hirmsast möllates,
 Wilistab ja hulub
 Raitjekraawides.

Kaugel Saksa piiril
 Mullakoopa sees
 Väsimusest puhkab
 Koidund sõjamees.

Puhkab ennast välja
 Wanust waewadest,
 Uute wastu julgust
 Teiab une seest

Wõidelda tal tuleb
 Mitme waewaga,
 Kuulid nälg ja jann
 Piin'wad armuta.

Unenäos ta kodus
 Nägi kallimaid,
 Aga ei wist näha
 Sial sa ta neid.

Aratab ta üles
 Hirmus plahwatus,
 Kuulirahest koopas
 Tabas ehmatust.

Austrias 18. X 14.

August Simson.

Soow.

Mul pole antud kümmet päikest
 Siin taewa all, waid ainult üks,
 Mul pole antud kümmet elu
 Siin elada, waid ainult üks . . . .

Kui aga wali sõjakära
 Käib üle waike kodumaa —
 Ei taha hoida oma elu
 Ka mina mitte ühinda!

Ja kuigi lahkumise tunnit
 Sul wool'wad filmist pisarad,
 Ei hoia mind siin ükski wägi,
 Sest kaitsema läen kodumaad . . .

Mind kangelaseks ära kutsu,
 Kui ükskord koju tulen ma:
 Ma täitjin ainult oma kohust,
 Mis eest siis mind weel tänada! . . .

Kui aga langen wõõral pinnal
 Ja magan wõõra mulla sees, —
 Siis oma walus uhkelt ütle:
 Ta suri raskes wõitluses! . . .

Benefektest — I.

Hämaruses.

Hämarad päewad ja pimedad ööd,
 Riisjad rajad ja waewased teed.
 Öhus on näljaste kaarnate kisa . . .
 Muredekoorem on kaduma wiisa.

Eluta, liiwane kodumaa pind,
 Häda on higi ja waewa hind.
 Küll siin wäsiwad tugewad käedki,
 Küll siit taganewad wahwade wäedki!

Õtsata, lõputa waimline põud,
 Selle all nõrkeb ka nooruse jõud,
 Olewif on kui sügis-öö pime,
 Tulewif tundmata, õudne ja tume.

Niiskuses roostetab haljaski raud . . .
 Wõitlejaid ootab aegutaw haud.
 Wõiduteed käib aga kuningas mure,
 Kusum ta käsi, pill wali ja kare.

Tuleb aga üksford marutuul,
 Siis on elu tardunud suul;
 Küll siis päewadeks muutuvad öödki,
 Raiutaks awaraks kitsamad teedki!

W. W.

Cesti sõjamehe laul.

(Sõjawäljalt saadetud.)

Kui kaugel, kaugel oma kodu piirilt
 Ma rändan kurwal meelel ükfinda;
 Ei ükski pill, ei osawõtlik süda
 Mu kurba eluteed siin walgusta.

Mu hauast üle puhaldawad tuuled,
 Kui maeti siia saue künkasse;
 Ei ööpil, ega tema õrnad helid
 Wist ulatagi Sani kaldasse.

Mu õnnepäewad on mu'ft maha jäänud,
 Ei laula ööpil armu wiisji;
 Ei suwe öö, mis lord mul' õnne toonud
 Mind rahusta, ei kuule kaebtusi.

Ei siiski kurda ega leina mina,
 Ma wõtan wastu, mis mul saatus toob.
 Ma waatan kaugelt tulewikujina,
 Kust ehk ka mulle päike tõusma saab!

Wõib olla ka, et Saksa piiril suren,
 Ja külma mulla alla maetud saan;
 Ehk õitseb ka üks sinilill mu haual
 Ja mühab kalmu kõrwal lahke laan.

Ei armsamad mu hauda' iial näe,
 Ei ehi kallim seda oma käel,
 Mu wilets elu, wäike, lühikene,
 On siiski tähtis suurel, suurel wäel.

Wiska kalbal, Warsšawi liinil. 26. X 14. A. Simson

Sõjamees waenuwäljal.

(Sõjawäljalt saadetud.)

Lõpeb hirmus sõda,
 Tuleb rahu aeg!
 Kallis, ilus surwi —
 Pena õnne aeg!
 Sinu akna alla
 Ilmun jälle ma,
 Armusõnu sulle
 Rõõmu sõjastan!
 Aga kole sõda
 Restab edasi,
 Ja ka wali tali
 Piinab armuta;
 Lennates tuul puhub
 Äle kraawide,
 Äle waenu-wälja,
 Äle metsade;
 Tõttab kodu-maale
 Sinu juure ta,
 Terwisid sul' kannab
 Minu huuledelt.

Tasafelt sul kõrwu
 Tema sõjastab
 Gestu sõja-mehest,
 Sinu kallimast.
 Sinu armsam wiibib
 Austria piiri peal,
 Niiskes kaitse-kraawis
 Wahi-posti peal.
 Mõtetes ta saadab
 Väinud aegasi,
 Tasafesti weereb —
 Bijar palgele.
 Sinu nimi keelel,
 Pilt tal südamel —
 Tuhat kord sul truul
 Ta walmis surema.
 Mõõda läheb tali,
 Tuleb kewade:
 Lõpeb hirmus sõda —
 Tulen tagasi!

Lõpeb hirmus sõda,
 Tuleb suine aeg:
 Jälle kahekesi
 Käime käsikäes!

Johannes Ström.

Siin Poolamaal, Warsjawi taga,
 On liivafed mäed ja maad.
 Siin rändan — ei iial mina maga.
 S'ing, millal küll rahu sa saad?

* * *

Gesti sõjamees ratsutab, hobu tal wahus,
 Süda ei ole tal iialgi rahus,
 Edasi, edasi, ikka ta hüüd,
 Wõidelda, wõita, on ikka ta püüd!
 (Saratowi latsjaretis.) J. J. Joosep.

Lahingus 17. augustil 1914.

(Sõjaväljal saadetud.)

Kui pühapäewa hommikul tunni
 Kõik ristirahwas woolab kiriku,
 Siis meie sõjaülemuse sunnil
 Ju walmistame endid lahingu.

Kui päiksetiired sätendawas ilus
 Ju loodust teretawad rõõmuga
 Ja lastetilgad põõsastiku wilus
 Kui hõbepärliid löönud hehkima;

Kui linnas, külas pühapäewa rahu
 Ja Gesti neiud endid ehivad,
 Kui linnulaulu hääled täitwad õhu,
 Kõik Loojat kiidawad ja tänawad,

Siis meie sõjaväljal walmistame
 Ja werist wõitlust juba aimame,
 Ja ülemuselt käskusid ju saame,
 Et tarwis minna tulde rutuste.

Ma sammun nende wõitlejate hulgas,
 Kes raudteel wälja sõitsid Tallinnast

Onega polgu esimeses roodus —
 Kas ei ole wiimne käik mul wast?

Ujublini kubermangus, Poola pinnal,
 Kus ootawad meid austrialaste wäed
 Me ruttasime kõik seal ühel rinnal,
 Maidani külas meid ja nüüd ju näed.

Suits täidab maad ja täidab ka weel taewast
 Ja tuleleegis majad põlewad
 Ja suuretükipommid päästwad waewast
 Ja püsfikuulid aina winguwad.

Pea uinuma ka wõitlejate rinnal
 Nii mõnigi meist igaweste jääb,
 Nii mõnigi, kes kaugel Poola pinnal
 Siin häwitust ja surma ilmsi näeb.

Päew juba weereb pikkamisi loode
 Ja igauks weel kaitsmas waprast end,
 Ja üle mülgaste ja üle soode
 Siin jookseb, laseb, langeb Eesti wend.

Me sõjasaagiks saame sada wangi
 Ja suure hulga kuulipildujaid,
 Küll waenlane ju tunneb Eesti tangi
 — Et tõsist põrgut sina tunda said!

Siis tuleb puhkus, ilm on üsna pime,
 Kuid taewas särab, särab tähesilm,
 Mul walu rinnus, millal pole nime
 Ja õudne, hirmus on mu meelest ilm.

Sest siin ja seal ju tõlab wigamine
 Ja siin ja seal ju niidutööd teeb surm,
 Ei keegi ole rõõmus, õnneline,
 Sest meie taga seisab — surmanurm!

Miks kaotas isa täna oma poja?
 Kas ema süda wõib ka aimata,
 Et kaotand ta südame nii sooja,
 Et muld ju katab tema kallima?

Miks kaotas sõber sõbra, wennas wenna,
 Miks mõni naine kodus leseks jäi?
 Miks toitijata jäänud waesed lapsed,
 Kel käsi wististe ei hästi käi?!

Miks pidi surema siin priske peiu,
 Kel kodumaal on süda hea ja truu?
 Miks pidi peiu kaotama neiu,
 Kes eluks ajaks on nüüd õnnetu?

Kuid mis ma küsin! Wastust anda raste,
 Kui isamaa on meie ülem hüüd!
 Kuid ärge puudust kannatada laste
 Keil, kes on teie, teie toita nüüd!

Dnega polgu eestlane

Sõnumed sõjast.

Umelaandesse uppunud tare,
 Võõrsus wäljal talwe õhetus,
 Tungib tuppagi ta, külm ja kare . . .
 Põues ärkab aga igatsus,

Tärkab unistus siis hinges hell,
 Mälestus ja mõte ainumast
 Jäijed lilled õitswad ruutudel,
 Puhkema nad löönud hilja wast,

Magu kirjutanud oleks tali
 Sinna elumuret, salakeelt;
 Sõjasõnumgi, mis kurb ja wali,
 Angund sinna, tülles laugelt teelt:

„Lahingusse lähed teiste seas,
 „Waates wastu wahest nähjale . . .
 „Piigid wälguwad ju meeste reas
 „Pommid lang'wad waenuwäljale . . .“

Möte käib: läks nõnda ammu ta
Sõjakoormat kandma, tormi tuult . . .
Lubas koju tulla tervena . . .
Millal? — küsin tähest, päiksest, tuult.

Dues lootsus wali talvetuul.
Wares kraakjus aga aina all . . .
Palweid sofiistab nüüd eide huul:
Sõjast sõnume toonud wares tal' . . .

„Tormijooksusse nüüd läksid nad,
„Elu-surma peale heitlema . . .
„Paljud, surnutena langewad . . .
„Paljud aga haawatutena . . .“

Tuikaw mure asus hingesse . . .
Pesse uskuda nüüd kõike teab!
Harak largas üle okjade,
Tuppa wahtima end jälle seab . . .

Häbeneks siis ta ka weidike
Säfiistada nõnda mõttetalt! . . .
Rahutuks jääb aga eideke —
Sõnume ta saanud harakalt:

„ . . . Piigid wälkufiwad . . . Suitstu sees
„Langes wõideldes ta wäljale . . .
„Hobusega tormas sõjamees,
„Tallas puruks rinnas südame . . .“

W i b u a n

Suriija sõjamees.

Osterode osjafel maat,
Mis täis raba ja rohtu,
Lamab were sees ööfisel a'al
Sõjamees, süda täis ohtu . . .

Rind täis waimustust, waenlasti ta
 Tahtis wõita wõi surra,
 Tahtis tapelda mehena,
 Keda hädad ei murra!

Ja ta wõitles ja langes kui mees,
 Lamab nüüd raugewal rinnal,
 Lamab jõuetult were sees
 Preisimaa pimedal pinnal.

Lahingu kära on waikinud,
 Haawatud wigawad waewas,
 Werine töö on lõpetud,
 Tähed särawad taewas.

Korraga on kui kumardaks
 Suriija kohale leegi:
 Walu jääb äkitielt vähemaks,
 Janu — meelest läeb seegi!

Rind saab tal korraga kergemaks,
 Silmad vaatamast ei wäsi:
 Surijal on, kui silitaks
 Teda üks armas käsi.

„Emake!“ õhkab ta kange keel,
 „Ema, kas mind ja huuled?“
 Wiimast korda hingab ta weel,
 Waitseteks siis jääwad ta huuled! . . .

R. 361b.

Kui soldat sureb . . .

Raugel kodust, Galitsia pinnal,
 Sõjamees lamab haawatud rinnal;
 Süda täis igatsust, waluga
 Mõtleb omaste peale ta.

Maade ja metsade taga laugel
 Istuvad omaksed, pisarad laugel,
 Tema peale nad mõtlewad,
 Paluwad tema eest Jumalat.

Äkki siis walgetš lähed metsarahahe,
 Euriijat puudutab tuul nii jaha,
 Ja siis korraga tema ees
 Seisab üks armas ja lahke mees.

Vigineb, käega puudutab teda,
 Ja siis kaob kõik valu ja häda;
 Hääletult maha langeb ta —
 Sõjamees, rahu on sinuga!

Saksa Willemi sõjalaul.

Lõhu, tapa, purusta,
 Nõõwi lagedaks kõik maa!
 Kiri! — tühi puru see,
 Maani tema puruks tee!
 Ja kust lehwib Punane-rist,
 Sinna pommid wista wist!
 Sobi mäsju, nuusi, luura,
 See on Sakšamaa kultura!

Lapsed orgi otša a'a,
 Naised, neiud wägista,
 Pekša neid kuis jaksjad weel,
 Sul ju peas on mehemeel,
 Kuni aru saawad nad,
 Kes — kulturakandijad!
 Lõhu, rõhu, rooska, luura,
 See on Sakšamaa kultura!

Deutschland, Deutschland über Alles,
 Zeppelinid meil weel alles,
 Iga wainne maa ja muru
 Kende taga olgu puru!
 Aga kui näed wenelasi,
 Siis küll weidi räbal asi,
 Kuid neid luura, kuid neid luura,
 See on Saksamaa kultura!

(Willemi päewaraamatust.)

Wats Jse.

Saksa Mihkel.

Ju ammu oli sõjahkel
 Kulturafandja Saksa-Mihkel.
 Ta oma mõõka kõlistas
 Ja iseennast ülistas,
 Kuid igauks siin uskus weel,
 Et sõdagi kulturateel
 Meil peetakse, kuis nõuab seadus,
 Ja puutumata jääb kõik teadus . . .

Kuid wale. Mihkel kuradina
 Müüd pillub pommisi ja tina.
 Ei tema küsi seadusest,
 Et tema hooli teadusest,
 Waid naised, lapsed üles poob
 Ja Saksast uue põrgu loob.
 Kuid selles põrgus ise tema
 Peab wiimati weel kõrbenema!

Dhata Ott.

Sesani joomapidu.

Meieaegne rööwliwägi
 Oli kord Pariisi teel,
 Seal Sesani lossi nägi
 Uhkelt seismas enda eel.

Warsti tigidad wandalid —
 Kroonprints ise kõige ees, —
 Täitsid lossi uhked saalid;
 Kõõwis, lõhkus igamees.

Lõpuks toores kroonprints tahtis
 Joomapidu pidada,
 Sellepärast ringi wahtis,
 Mis wõits kurku kallata.

Lossi-keldrist wälja toodi
 Melituhat pudelit,
 Siis shampanjat nahka joodi,
 Mis ei maksnud midagit.

Kui ju olid mehed purjus
 Põrandatel lamamas,
 Lõffel tõusis printsi kurjus
 Ja ta nõnda pajatas:

„Sama pidu suurel wiisil
 Warsti toime paneme,
 Sest et homme ju Pariisil
 Tuleb wiimne tunnike!“

Aga samasel sekundil
 Kuuldi hirmsat mürinat;
 Saksa inimesest-hundil
 Püksid lödisesiwad;

Lossi ja Pariisi wahet
 Inglis wägi täitis seal
 Ja seal sadas kuulirahet
 Joodikute salga peal.

Mii kui loer, kes peksa saanud,
 Kroonprints kiirelt põgenes,
 Mehi ta ei eeskitanud
 Kende pidu-une sees.

Pidulised ärkasivad
 Alles wirnas wantri peal,
 Usjalugu märkasivad,
 Kui neid wangiks weeti seal.

1. oktoobril 1914.

Saksa wägewuse kiidulaul.

Küll Saksa mees teeb Saksa töö,
 Ei tema süda kartma löö,
 Kas olgu naised, lapsed ees,
 Wõi sõjariistadeta mees.

Et wangid teda kummardaks,
 Seks pruugib tubli piitsa saks;
 Ta haawatutel kõri ta —
 Wõib julgelt läbi lõigata.

Küll purustab ta kirikuid
 Ring lõhub mälestusi muid,
 Ja kirjakogud hulgana
 Kõik peavad tuhaks põlema.

Suur plaan nüüd Saksa pea sees teeb,
 Et tema ilmariigi teeb,
 Kus walitsemas Saksa keel
 Ja Preisi junkru ülbe meel.

Kõik teadus, kunst peab kaduma,
 Ei kirjandust seal sallita,
 Ring usk on tühi asi seal,
 Kus Willem ise kantsli peal.

Seal fortriteks on kasarmud,
 Kõik mehed mundri topitud,
 Ja palka makstaks wemblaga —
 See oleks ilus Saksamaa!

Wahwa mees.

Ta nagu lõwi lähenes,
 Kuid kangel wäe taga,
 Ja kui ju wahe wähenes,
 Ta hüüdis mürinaga:

„Me omaks saagu Pöölamaa!
 Kes wastu hakkab, surgu!
 Kõik wenelased ajan ma
 Kui hiirepojad urgu!“

Kui aga Wene faru täpp
 Warsfawi all tad riivas,
 Tal tulehaamu tundis näpp,
 Kont kofku wajus tiivas.

Pea longus, mõtlema jäi mees,
 Ja sabaga weel ööras,
 Siis wahwalt oma wäe ees —
 Berlini poole pööras!

Dhaka Ott.

Hind 15 fop.

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

1 0100 00098981 0